

Indekseringsteori¹

W. Lance Bennett, professor, Departments of Political Science and Communication, University of Washington, lbennett@uw.edu

Indeksering henviser til de normer, som nyhedsorganisationer benytter til at udvælge kilder til og vinkler på nyhedshistorier. Når indekseringsnormer deles bredt på tværs af nyhedsorganisationer, kan mediesystemer præges af genkendelige, nationale karaktertræk og derved agere som en institution. Den mest almindelige indekseringsnorm, som man finder i mange demokratiske mediesystemer, bevirker at indekserer kilder og deres synspunkter afspejler den indbyrdes magtbalance mellem de politiske aktører, som journalister mener påvirker udfaldet af politiske konflikter eller processer. Ny forskning ser på, hvordan ændringer i mediesystemer, såsom fragmenteringen af publikum og knopskydningen af mediekanaler, kan ændre rutinerne i nyhedsproduktionen.

Indeksering: rutineløsninger på daglige udfordringer

I forskellige nationale sammenhænge benytter journalister veletablerede journalistiske normer til at filtrere de kilder og synspunkter, som optræder i nyhederne; disse normer 'indekserer' implicit kilder og synspunkter i overensstemmelse med, hvordan den indbyrdes magtbalance blandt de politiske aktører opleves at være. Begrebet indeksering præsenteredes først i en artikel af Bennett (1990) og blev senere uddybet af Bennett, Lawrence og Livingston (2007). Indeksering viser, hvordan der i de fleste demokratiske mediesystemer udvikler sig rutineløsninger på daglige udfordringer med hensyn til, hvad

der skal udvælges som dagens nyheder, og hvordan disse nyheder skal rapporteres. Uagtet at massemediesystemer i dag står over for adskillige udfordringer i form af eksempelvis fragmentering af mediekanalerne, publikums egenselektion af medieindhold og hybride informationsformer, som yderligere bidrager til disse udfordringer, holder den traditionelle kerne af massemedier fast i de mønstre for, hvem og hvad der gengives i nyhederne, som de har opbygget hen over årene.

Selv på tværs af demokratier med forskellige mediesystemer finder man nogle ligheder i de rutiner, som styrer produktionen af nyhedsindholdet. Blandt de mest almindelige mønstre er vinklingen af påstande og handlinger, som baserer sig på, hvordan magtbalancen mellem politiske aktører opfattes at være. Denne indekseringsstandard bygger i en vis grad på almindelig demokratisk sund fornuft: Ideen om, at elitors konflikt eller enighed på en eller anden måde afspejler den offentlige interesse (Hallin, 1986). Når indekserede rapporteringsrutiner bliver bredt accepterede, bliver pressen en vigtig institution i den demokratiske styring, om end ofte ikke i form af at den fungerer som et uafhængigt magt-tjek, sådan som mange demokratiteoretikere fremstiller det.

At stille magten til ansvar: Nyhedernes rolle

En hovedproblemstilling, hvad angår pressen og demokratiet, er: Hvordan håndterer forskellige nyhedssystemer journalisterne nærhed til magten? Det kan være fristende at konkludere, sådan som McQuail (2003) gør det, at der er mange brugbare løsninger, når det drejer sig om at finde en balance i det urgamle demokratiske dilemma mellem på den ene side pressefrihed og på den anden side kontrol af magten. Imidlertid afprøves fordelene ved at have en uafhængig presse ikke rigtigt i perioder, hvor demokratiet fungerer forholdsvis godt. Hovedspørgsmålet er, hvad der sker, når offentlige institutioner præges af korrupsion, inkompetence, politisk intimidering, vildledelse eller politisk købslåen, og indekserede nyheder bliver en misvisende fremstilling af begivenhederne. Indeksering kan blive så institutionaliseret, at det undergraver evnen til at bedrive kritisk vagthundsjournalistik.

Indeksering i det amerikanske mediesystem

Den første generation af indekseringsforskning havde USA som udgangspunkt og fokuserede på udenrigspolitik. USA har vist sig at være en interessant case, fordi landet ofte menes at have et af verdens mest konkurrenceprægede og frie mediesystemer. Indekseringsundersøgelser retter ofte fokus på udenrigspolitik, fordi dynamikkerne i den udenrigspolitiske proces er forholdsvis enkle og lettere at måle, når der sammenlignes med indenrigspolitiske politikområder som eksempelvis abort, hvor der er forskellige aktører og konfliktlinjer i spil på tværs af institutioner og på tværs af det føderale politiske systems forskellige niveauer.

Zaller og Chiu (1996) fik tidligt Bennetts indekseringsmodel bekræftet, da de i en undersøgelse fandt, at nyhedsvinklerne i nutidige militære konflikter følger skillelinjerne i kongresdebatterne. Senere har forskning om

Irak-krigen vist, at på trods af, at der forelå troværdig dokumentation om, at Irak ikke besad masseødelæggelsesvåben, så rapporterede de amerikanske medier i alt væsentligt det rationale for Irak-krigen i årene 2002-2003, som Bush-administrationen fremsatte. Selv efter at førende amerikanske aviser havde indrømmet, at de havde overset kritiske aspekter ved historien, gentog lignede indekseringsmønstre sig i 2004, da de fleste nyhedsrapportager gengav Bush-administrationens benægtelse af, at fangeovergreb i Abu Ghraib-fængslet i Irak var et bevis på eksistensen af en ulovlig, regeringssanktioneret torturpolitik (Bennett o.a., 2007). Sådanne mønstre sætter spørgsmålstegn ved pressens evne til at kontrollere magthaverne.

Indeksering i andre mediesystemer

Mange mediesystemer er oppe mod professionelt, officielt spin og regeringers mulighed for at belønne eller straffe såvel journalister som nyhedsorganisationer, alt efter hvor samarbejdsvillige de er. Læg hertil, at offentlige public service-kanaler, der befinder sig i fortsat mere markedsorienterede medieomgivelser, er afhængige af regeringers finansieringsvilje. Betingelserne synes derfor til stede for, at man kan forvente, at der finder en eller anden form for politisk indeksering sted i forskellige demokratier.

Der findes da også i forskningen tegn på, at indekseringen varierer i forskellige lande. Eksempelvis viste en undersøgelse af den britiske presses dækning af adskillige politiske emner, at mainstream-pressen tenderede mod at gengive de forskelle, der fandtes mellem partierne, og at dække partiernes positioner til de enkelte emner på en sådan måde, at disse kunne fungere som en grov vejledning til at forstå det indholdsmæssige spektrum i nyhederne (Bennett og Alexseev, 1995). Den engelske tradition for, at der kan stilles spørgsmål til ministeren, sikrer, at der i det offentlige rum høres oppositionsstemmer om de fleste politiske emner; den rutinemæssige

indsamling af nyheder giver derfor de britiske nyhedsorganisationer en vis diversitet, hvad angår politiske synspunkter. Men selv i dette tilfælde og med et politisk system med relativt mange, forskelligartede former for presse (public service æterbårne medier, kommercielle æterbårne medier, aviser og en fondsbaseret, politisk biased avis som i tilfældet the *Guardian*) udledes den grundlæggende nyhedsdagsorden alligevel i det store og hele af regeringsaktørernes aktiviteter og spin.

En lignende partibaseret form for indeksering ser ud til at eksistere i det tyske pressesystem (Vogelsang og Fretwurst, 2005; Maarer, 2005). En undersøgelsen af dækningen af det tyske engagement i tre krige – Kosovo, Afghanistan og Irak – i to førende tyske aviser med udtalte politiske forskelle (*Frankfurter Allgemeine Zeitung, Süddeutsche Zeitung*) viste, at dækningen i begge aviser fulgte partiernes mønstre for konflikt og enighed mere end de to avisers formodede politiske orientering: »Tyske avisers generelle politiske orientering havde ingen betydning for deres vurdering af de tre krige« (Maurer o.a., 2008: 161). Det er også, hvad Weiss og Weiss (2005) konkluderede på baggrund af deres analyse af politiske positioner i forhold til de tre krige i tv og på tværs af kvalitetsaviserne. Den almindelige opfattelse, at et mere mangfoldigt mediesystem (i disse undersøgelser målt som offentligt vs. privat fjernsyn og politisk højre- vs. venstreorienterede aviser) vil afspejle større forskelle på tværs af nyhedsorganisationer, viste sig ikke at holde stik. Forskellige nyhedsorganisationer var mere lig hinanden end forskellige, fordi de i højere grad afspejlede det spektrum af officielle standpunkter, der findes i de politiske institutioner. Weiss og Weiss konkluderer, at indekseringshypotesen »finder anvendelse uden for dens oprindelige fokus på presse-statsrelationer i USA«. Ifølge Vowe og Dohle (2007) er andre undersøgelser nået frem til samme konklusion.

Kritik og andre teorier

Kritikere har peget på, at indeksering ikke er en jernbeklædt eller mekanisk proces, og at der i visse situationer helt forståeligt inddrages internationale stemmer hinsides de nationale grænser eller tilføjes mere konflikt, end der kan forklares blot med henvisning til magtbalancer mellem beslutningstagere (Althaus, 2003). Andre kritikere argumenterer for, at journalister opsøger konflikt og undertiden dramatiserer den politiske dækning på måder, som går videre end de faktiske forskelle, der eksisterer mellem magtfulde aktørers positioner eller opfattelse af emners betydning. Derfor vil det være nødvendigt med ny forskning, som forener indeksering med andre pressenormer baseret på narrative overvejelser eller inddragelse af aktører uden for de politiske institutioner.

Ydermere kan en forståelse af relationerne mellem markeds kræfter og nyhedsproduktion muligvis bidrage til en forståelse af nyhedsindekseringen. Eksempelvis kunne krav om profitmaksimering og konkurrence om publikum i nyhedsindustrien formindske ressourcerne og den redaktionelle vægt, der lægges på seriøse politiske nyheder og undersøgende journalistik, til fordel for stof, som lægger vægt på human interesse, kendte & kongelige og livsstil. På samme tid kan presset for at producere et profitabelt nyhedsprodukt forstærke den rolle, som let anvendelige rapporteringsopskrifter som eksempelvis indeksering har i den tilbageblivende seriøse dækning af politiske forhold.

Andre tilgange til at forstå pressens politiske rolle tenderer mod at vende årsags-virkningsforholdet om og undersøge måder, hvorpå medieformater og -indhold påvirker de politiske processer og den offentlige opinion. Der tilskrives medierne betydelig uafhængig politisk magt gennem en proces, som i overensstemmelse med Mazzoleni og Schulz' terminologi (1999) betegnes medialisering. I denne tilgang tilskrives medierne magt derved,

at aktører, som søger pressedækning i det offentlige rum, tvinges til at følge bestemte formater og logikker. Som Kepplinger foreslår, forstås konstruktionen af mediebegivenheder imidlertid bedre som en to-vejsproces, i hvilken professionelle kommunikatører på den ene side producerer nyhedsbegivenheder af en sådan art, at de er svære for pressen ikke at dække, mens nyhedsorganisationer på den anden side foretrækker især drama og underholdningsformater. Begge faktorer presser andre politikere til at benytte disse formater. Et yderligere bidrag til opfattelsen af mediernes magt er dagsordenfastsættelseslitteraturen, som fokuserer på nyhedsformidlingens indflydelse på den offentlige opinion og politikernes opmærksomhedscykler, men som ofte glemmer, i hvor høj grad de oprindelige begivenheder, som dækkes i medierne, er påvirket af spin og indekseringsprocesser. Både mediealiserings- og dagsordenfastsættelseslitteraturen ville kunne tilbyde en mere komplet forståelse af mediernes konstruktion af den politiske virkelighed ved at indarbejde elementer af indekseringsteorien.

Fremtidige tendenser

Gennemgribende ændringer i forholdet mellem nyheder og samfund inviterer til nytænkning om konstruktionen og forbruget af offentlig information. Efterhånden som mediekkanalerne knopskyder, og det moderne samfunds klassiske grupperdannelser (partier, kirker, organisationer) i mange samfund fragmenteres, fragmenteres publikum ligeledes i stigende grad og vender sig mod andre former for information (brugergenerede wikis, NGO-netværk, partiske eller religiøse perspektiver). Et resultat af udviklingen kan være, at information udvælges i overensstemmelse med konsumentens personlige præference, snarere end at konsumenten får informationen i de mere standardiserede formater, som findes i konventionel journalistik. I mange demokratier forekommer yngre generationer at afvise politisk spin og konventionel nyhedsrapportering til fordel for andre

måder at erhverve information og organisere deres politiske deltagelse på. Forskning i sådanne tendenser kan gå hen og afdække ændringer i brugen og troværdigheden af traditionelle nyhedskonstruktionsmodeller, som eksempelvis indeksering, og åbne for nye spørgsmål om journalistikkens demokratiske legitimitet i systemer, i hvilke presse og politikere fastholdes i flossede magt- og afhængighedsnormer.

Note

1. Oprindeligt udgivet som: Bennett, W. Lance. (2015), »Indexing Theory«, i Gianpietro Mazzoleni, red., *The International Encyclopedia of Political Communication*, New York: Wiley.

Litteratur

- Althaus, Scott (2003), »When News Norms Collide, Follow the Lead: New Evidence for Press Independence«, *Political Communication*, 20(4): 381-414.
- Bennett, W. Lance (1990), »Toward a Theory of Press-State Relations«, *Journal of Communication*, 40(2): 103-25.
- Bennett, W. Lance, og Mikhail Alexseev (1995), »For Whom the Gates Open: News Reporting and Government Source Patterns in the United States, Great Britain, and Russia«, *Political Communication*, 12(4): 395-412.
- Bennett, W. Lance, Regina G. Lawrence og Steven Livingston (2007), *When the Press Fails: Political Power and the News Media from Iraq to Katrina*, Chicago: University of Chicago Press.
- Hallin, Daniel (1986), *The Uncensored War: The Media and Vietnam*, Berkeley: University of California Press.
- Maurer, Torsten (2005), »Political Biases in German TV Coverage of Three Wars«, paper presented at the annual Meeting of the International Communication Association, New York, May 27.
- Maurer, Torsten, Jens Vogelgesang, Moritz Weiß og Jürgen Weiss (2008), »Aktive oder passive Berichterstatter? Die Rolle der Massenmedien während des Kosovo-, Afghanistan- und Irakkriegs«, Barbara Pfetsch og Silke Adam, red., *Massenmedien als politische Akteure*, Wiesbaden: VS, pp. 144-67
- Mazzoleni, Gianpietro og Winfried Schulz (1999), »Mediatization of Politics: A Challenge for Democracy?«, *Political Communication*, 16(3): 247-61.

- McQuail, Denis (2003), *Media accountability and freedom of publication*, New York: Oxford University Press.
- Vogelgesang, Jens og Benjamin Fretwurst (2005), »Political Biases in German Press Coverage of Three Wars: Kosovo 1999, Afghanistan 2001, Iraq 2003«, paper presented at the annual Meeting of the International Communication Association, New York, May 27.
- Vowe, Gerhard, og Marco Dohle (2007), »Politische Kommunikation im Umbruch – neue Forschung zu Akteuren, Medieninhalten und Wirkungen«, *Politische Vierteljahresschrift*, 48(2): 338-59.
- Weiss, Moritz og Hans-Jurgen Weiss (2005), »Indexing: A General Approach for Explaining Political Biases in War Coverage«, paper presented at the annual Meeting of the International Communication Association, New York, May 27.
- Zaller, John og Dennis Chiu (1996), »Government's Little Helper: U.S. Press Coverage of Foreign Policy Crises, 1945-1991«, *Political Communication*, 13(4): 385-405.